

Mierzejewska, Krystyna

P. T. T. K. a zabytki Płocka

Notatki Płockie 1/2, 22

1956

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

czasów późniejszych. Pozostanie zawsze skarbnicą wiadomości o Płocku, o miastach i miasteczkach, o wsi Mazowsza, o historii, o zabytkach, o ludziach i ich poczynaniach.

Z prac publicystycznych Rościszewskiego poza umieszczonymi w „Korrespondencie“ należy wymienić „Kartki Płockie“, odzwierciedlające potrzeby ekonomiczne i umysłowe gub. Płockiej, umieszczane w „Wieku“ redagowanym przez płoczanina, publicystę i komediopisarza Kazimierza Zalewskiego.

Jako długoletni radca Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, Rościszewski wykazał znajomość spraw finansowych. W organizowaniu i pracy w Tow. Dobroczynności — ofiarność i chęć służenia bliźnim. Na sprawy społeczne miał jasny pogląd, daleki od ciasnoty klasowej. Jako uzupełnienie charakterystyki Zygmunta Rościszewskiego podaję słowa współczesnego mu literata i rolnika ziemi płockiej — Ignacego Grabowskiego⁸⁾: Rościszewski „był przyjacielem ludzi; wytworne, miłe obejście jego z każdym, kto miał sposobność zetknięcia się z nim, było dość rzadkie w stosunkach naszych, gdzie uprzejmość stosuje się częstokroć tylko do tych, którzy mogą przynieść jakąś korzyść. Uczynność ta i słodycz miały swe źródło w duszy szlachetnej i poetycznej i były jego cechą istotną, potrzebą wewnętrzną. Zapewne, że przymioty takie same przez się nie dają roz-

głosu, ale niemniej są one potęgą cywilizacyjną — która rozwija poczucie braterstwa, uczucie humanizmu“. Tak, „humanista“ w najlepszym tego słowa znaczeniu, był Rościszewski. Doznając pracę redaktora Korrespondenta, Grabowski wypowiada zdanie: „organ prowincjonalny jest tym ciężkim pługiem, który prowadzić trzeba z wysiłkiem nadmiernym“.

Przez 10 lat nikt się tego „nadmiernego“ wysiłku podjąć nie chciał i Płock był pozbawiony własnego organu. Dopiero w r. 1898 Adam Grabowski zaczął redagować „Echa Płockie i Łomżyńskie“. Rościszewski nie brał już udziału w tym wydawnictwie, aczkolwiek życiem Płocka bardzo się interesował. Płomień jego życia dopalał się. W roku 1900 Zygmunt Rościszewski zakończył swój żywot, całkowicie Ojczyźnie, a w szczególności ziemi Płockiej oddany.

OBJASNIENIA:

- 1) Estr. T 4 s. 90.
- 2) Berg Mikołaj, Zapiski o polskich spiskach i powstaniach, T. 1 ks. 5 s. 82 — przypisy.
- 3) Zieliński Stan, Bitwy i potyczki 1863—64. Raperswil 1913 s. 25.
- 4) G. Grabowski Adam, Zygmunt Rościszewski, Echa Płockie i Łomżyńskie 1900, N. 35 s. 1.
- 5) Od redakcji „Korrespondent Płocki“ R. 1: 1876 N. s. 1.
- 6) KO-Mar (Kozarski Marian) „Płoczanin“ Kalendarz na rok 1887.
- 7) Tyg. Il. R. 1889 N. 212—213 z fotografią Zyg. Rościszewskiego.
- 8) Echa Płockie i Łomżyńskie R. 3: 1900 Nr. 38 s. 3.

KRYSTYNA MIERZEJEWSKA

P. T. T. K. A Z A B Y T K I P Ł O C K A

Oddział P. T. T. K. w Płocku, sprawujący swe społeczne funkcje w mieście, posiadającym bogatą tradycję historyczną, zwraca szczególną uwagę w swej działalności, na opiekę nad zabytkami poprzez Komisję Ochrony Zabytków

Płock, posiadając dużą ilość zabytków architektury potraktowany jest jako zespół zabytkowy miejski przez Wojewódzki Urząd Konserwatorski.

Świadomość, iż na terenie województwa warszawskiego jedynie Płock posiada w tak poważnej ilości nieknięte zniszczeniami wojennymi zabytki przeszłości, oraz szczerą troską o przekazanie następnym pokoleniom bez uszczerbku i zmian wszystkich zabytków w tej formie w jakiej kształtowało je budownictwo Płocka w minionych stuleciach — oto powody dla których podejmowane są przez Komisję Ochrony Zabytków P. T. T. K. starania o ich renowację.

Okazywana pomoc ze strony Prezydium Miejskiej Rady Narodowej oraz współpraca z Urzędem Konserwatorskim dały dotychczas pewne rezultaty w realizacji postulowanych zamierzeń Komisji Ochrony Zabytków P. T. T. K.

W wyniku Starzeń i przy całkowitej pomocy finansowej Urzędu Konserwatorskiego odrestaurowane zostały w roku 1953 zabytkowe Rogatki Dobrzyńskie z początku XIX w.

Obecnie z inicjatywy Komisji przy poparciu władzy terenowej uzyskane z funduszu SFOS kredyty są wykorzystywane na renowację tzw. Wieży Ariańskiej z końca XVIII w.

Wyłącznym staraniem Komisji wyremontowany został mechanizm zegara z roku 1492 znajdujący się na dzwonnicy katedralnej, zegar słoneczny z XVIII w. oraz zmagazynowano w wieży szlacheckiej cegłę kaziemierzowską — wydobytą z fundamentów zabudowy ulicy Jeruzolimskiej.

W ostatnich miesiącach br. Płockie Przedsiębiorstwo Robót Mostowych, na apel Komisji, wykonało sumptem społecznym nową bramę i furtkę drewnianą przy wieży szlacheckiej, a Fabryka Maszyn Zniwnych furtkę żelazną przy Murze Kazimierzowskim.

Wspólnym staraniem Prezydium Miejskiej Rady Narodowej, Komisji, Zarządu Zieleni Miejskiej, Poznańskich Zakładów Elementów Budowlanych oraz Seminarium Duchownego uporządkowano otoczenie i grób Zygmunta Padlewskiego, naczelnika powstania styczniowego na woj. płockie

Poza tym członkowie Komisji Ochrony Zabytków okazali pomoc przy urządzaniu Wystawy Konserwatorskiej w Płocku oraz przez 2 tygodnie (od 17—30 września 56 r.) pełnili dyżury łącznie z oprowadzaniem osób zwiedzających wystawę.

Nadmienić należy, że Komisja zorganizowała sieć opiekunów społecznych, których celem jest sygnalizowanie Konserwatorowi Wojewódzkiemu o stanie zabytków Płocka.

Komisja Ochrony Zabytków prowadzi również akcje odczytową. W roku 1956 w czasie trwania Tygodnia Konserwatorskiego wygłoszono 6 odczytów w tuł. liceach, na tematy związane z historią i zabytkami Płocka.

Stan niektórych płockich zabytków jest alarmujący i dlatego też wysiłki aktywu społecznego P. T. T. K. idą w kierunku uzyskania ze strony Urzędu Konserwatorskiego większego zainteresowania i opieki.

Wiele bowiem b. cennych zabytków wymagających natychmiastowej opieki ze strony Konserwatora nie może pozostać nadal jedyną troską Komisji Ochrony Zabytków P. T. T. K.

Prace konserwatorskie winny objąć jak najszybciej swym zakresem wszystkie zabytki Płocka z takim wylczeniem czasu, aby na nadchodzącą rocznicę obchodu 1000-lecia miasta zostały odrestaurowane.